

Članak Visokog predstavnika, Paddy Ashdowna:"Korupcija i kriminal su najgore nasljeđe"

Ove sedmice boraviću u Beogradu, gdje će učestvovati na samitu međubalkanske saradnje. Jedna od tema, o kojoj će ja diskutovati tokom samita biće i hitno traženje efikasnog regionalnog odgovora na problem organizovanog kriminala.

Prošle godine neki ljudi su mislili da griešim kada govorim da najveća prijetnja po bezbjednost BiH ne dolazi od nacionalizma već od organizovanog kriminala. Endemična korupcija i organizovani kriminal predstavljaju užasno nasljeđe nastalo kolapsom zakona i reda u bivšoj Jugoslaviji početkom proteklete decenije. Korupcija je degradirala sudstvo, vlade, birokratiju, policiju. Organizovani kriminal raširio se tokom i neposredno nakon rata, često se skrivajući pod plaštom nacionalizma i patriotizma, i od tada konstantno napreduje. Nekoliko oblasti života ostale su netaknute.

Pogrešan menadžment otkriven nedavnom glavnom revizijom u Elektroprivredi jasno potvrđuje da korupcija nije prestup bez žrtava. Stotine miliona dolara je izgubljeno iz državne blagajne-novac koji je mogao biti upotrijebljen za otvaranje novih radnih mjeseta ili usmjeren u službe za socijalnu brigu građana. Isto se odnosi i na više od miliardu maraka, koliko se procjenjuje da BiH izgubi svake godine kao rezultat izbjegavanja plaćanja poreza, te carinskih prevara.

Ali ovo nije samo problem BiH. Organizovani kriminal je prokletstvo koje pogađa i druge zemlje u regionu, o čemu ubistvo premijera Đindjića tragično svjedoči. Balkan predstavlja najveći evropski koridor za trgovinu ljudima, oružjem i narkoticima. Mnoge od zemalja ovog dijela Evrope muče se sa problemom izbjegavanja plaćanja poreza, i očajnički se bore da se oslobođe kulture u kojoj podmićivanje prati čak i rutinske transakcije. U BiH, kao i u Srbiji i ostalim zemljama regiona, organizovani kriminal je prodro u sve sfere. On pogađa svakoga. On pogađa obične građane-radnike, građane koji poštuju zakon. On ugrožava živote građana, bez obzira na klasnu, vjersku ili političku pripadnost.

Prisustvujući sahrani Zorana Đindjića bio sam dirnut dostojanstvom udovice i porodice pokojnog premijera Srbije kao i dostojanstvom običnih građana Srbije. Bio sam impresioniran odlučnošću Vlade Srbije da okrene novi list i da se uhvati u koštač sa mrežom ubica koji su organizovali ubistvo premijera. To ubistvo predstavlja užasnu ilustraciju kako kriminalne grupe mogu potkopati demokratiju u cjelini. Ubica, koji je pucao u Zorana Đindjića usred dana ispred njegove kancelarije, predstavlja smrtonosnu tačku zavjere koja se uvukla duboko u srbijansku politiku i društvo. U Srbiji, Vlada je odlučila da povrati život nacije iz kriminalnih ruku koje su prijetile da ga preotmu.

Sličan proces odvija se i u BiH; to je dugoročni i težak proces koji iziskuje odlučnost i političku volju, koji zahtijeva mnogo od poštenih političara, sudija, policajaca i javnih zvaničnika lociranih na prvim linijama borbe protiv kriminalaca spremnih da iskoriste svaki razlog da očuvaju bogatstvo i moć. Ali znam da će društvo u BiH biti dekriminalizovano. Znam da će dobro prevladati, jer znam da su ljudi u ovoj zemlji časni. Kriminalci koji kradu i ubijaju, iznuđuju i podmićuju, a prolaze relativno nekažnjeni već desetak godina nisu predstavnici BiH; oni su paraziti. Kao i svi paraziti oni mogu biti uklonjeni. I biće.

Kada se svaka zemlja u regionu suočava sa problemom, borcima protiv kriminala u susjednim zemljama to čini posao lakšim. Javni zvaničnici preuzimaju inicijativu od neprijatelja naroda. Borba protiv organizovanog kriminala postaje bolja od samog organizovanog kriminala. Kriminal i korupcija su regionalni problemi i ovi problemi iziskuju regionalna rješenja. BiH je upravo preuzeila ulogu predsjedavajućeg u Paktu stabilnosti jugoistočne Evrope, i na toj poziciji biće godinu dana. Ne samo da je ova zemlja dio procesa, sada je i vodeći partner u procesu: mi moramo razvijati regionalne inicijative da bi rješavali regionalne probleme i moramo jačati regionalne odnose sa ostatkom svijeta, ne samo sa Evropskom unijom. Ovo ćemo uraditi u nekoliko oblasti povezanih sa socijalnim, ekonomskim i političkim napretkom i radićemo to, vjerujem uspješno, i u borbi protiv kriminala i korupcije.